

ЗАПОБІГАННЯ РОЗВИТКУ ГОСТРОГО ПРОФЕСІЙНОГО ЗАХВОРЮВАННЯ НА COVID-19 СЕРЕД ПРАЦЮЮЧИХ

Реальну загрозу захворіти на COVID-19 зараз мають як працівники закладів охорони здоров'я, що безпосередньо контактують із зараженими пацієнтами, їх біологічними рідинами, так і працівники інших установ, організацій та служб, які можуть мати вірогідний контакт із носіями, або хворими в інкубаційному періоді. Під час карантинних заходів такому ж ризику піддаються працівники транспорту (громадський транспорт, залізничний, повітряний, водний, тощо), аптек, торговельної мережі, що реалізує харчові продукти, робітники АЗС, а також працівники МВС, прикордонники, тощо.

Наразі є потреба визначити, що серед існуючих інфекційних захворювань, які займають провідне місце в структурі професійних захворювань медпрацівників, з'явився новий фактор - коронавірус SARS-CoV-2. COVID-19 визнаний МОЗ України в лютому 2020 року особливо небезпечною хворобою. (Наказ МОЗ України від 25.02.2020 р. №521 «**Про внесення зміни до Переліку особливо небезпечних, небезпечних інфекційних та паразитарних хвороб людини і носійства збудників цих хвороб**») <https://moz.gov.ua/en/article/ministry-mandates/nakaz-moz-ukraini-vid-25022020--521-pro-vnesennja-zmini-do-pereliku-osobливо-nebezpechnih-nebezpechnih-infekcijnih-ta-parazitarnih-hvorob-ljudini-i-nosijstva-zbudnikiv-cih-hvorob>

Вищенаведений факт стає переконливим свідченням того, що медичні працівники відносяться до групи високого ризику (4 клас – небезпечні умови праці; Додаток 3 до «Гігієнічної класифікації праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу» від 08.04.2014 № 248) - за цим біологічним фактором. <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0472-14>

На час пандемії кожна людина, яка звертається за медичною допомогою, має розглядатися як потенційний носій вірусу, тому організаційні та профілактичні заходи доцільно спрямовувати, в першу чергу, на контроль за станом умов праці і здоров'ям медперсоналу.

Медичні працівники мають забезпечуватися інструктивно-методичними документами, аптечками для проведення термінової профілактики при аварійних ситуаціях, необхідним набором медичного інструментарію для одноразового використання, дезінфекційними засобами для [проведення знезараження](http://dsp.gov.ua/rekomendatsii-dlia-robotodavtsiv-shchodo-provedennia-dezinfektsiinykh-zakhodiv-z-metoiu-nedopushchen) (<http://dsp.gov.ua/rekomendatsii-dlia-robotodavtsiv-shchodo-provedennia-dezinfektsiinykh-zakhodiv-z-metoiu-nedopushchen>). Обов'язковою умовою є робота у спеціальному медичному одязі та з використанням засобів індивідуального захисту (маски, респіратори, рукавиці). Ці заходи дозволяють уникнути контакту шкіри та слизових оболонок працівника з біологічними рідинами пацієнтів..

[Загальні рекомендації роботодавцям](http://oppb.com.ua/news/yak-diyaty-robotodavcyam-z-metoyu-zapobigannya-koronavirusu?fbclid=IwAR1T_3qUSY2iAXmHd-) (http://oppb.com.ua/news/yak-diyaty-robotodavcyam-z-metoyu-zapobigannya-koronavirusu?fbclid=IwAR1T_3qUSY2iAXmHd-

[Ay7R6CWZD2z9PMvkWyFrexv_A2dlwDnBd5llj9rQw](#)) на час роботи під час карантину викладені на сайті Державної служби України з питань праці. Дотримання цих рекомендацій з відповідним контролем може в значній мірі забезпечити збереження здоров'я працівників (див. нижче).

Насамперед, з метою недопущення поширення випадків COV1D-19, на робочих місцях має постійно проводитися профілактична дезінфекція робочої зони. Дезінфекція робочої зони виконує одну із найважливіших функцій в профілактиці інфекційних захворювань серед працівників. Від якості дезінфекційних заходів, проведених на робочих місцях, залежить здоров'я і життя багатьох працівників.

Дезінфекція – це комплекс заходів, спрямованих на знищення збудників інфекційних захворювань на об'єктах навколишнього середовища з метою розриву механізму передачі інфекцій, тобто на шляхах їх передачі від джерела інфекції до чутливого організму.

Одним із головних чинників передачі коронавірусу SARS-CoV-2, вважаються об'єкти навколишнього середовища, на яких можливе їх тривале виживання й накопичення. Для того, щоб розірвати механізм його передачі, всі потенційно заражені об'єкти навколишнього середовища мають підлягати якісному очищенню та дезінфекції.

Профілактична дезінфекція проводиться систематично в місцях ймовірної присутності джерела збудника – хворого або «здорового» носія в лікувально-профілактичних установах, харчових виробничих підприємствах, готелях, закладах громадського харчування тощо. Така процедура допомагає запобігти поширенню й накопиченню збудника захворювання в навколишньому середовищі.

Зараз найбільш актуальним є проведення вологого прибирання із застосуванням дезінфекційних засобів, а також провітрювання приміщень як найбільш простого та доступного способу запобігання та розповсюдження вірусу.

Хімічну дезінфекцію здійснюють дезінфікуючі засоби – це спеціальні препарати, призначені для знищення різних збудників інфекційних хвороб, які пройшли державну реєстрацію в Україні та мають відповідне свідоцтво.

При виборі дезінфектантів для проведення дезінфекційних заходів з метою недопущення поширення випадків COV1D-19 варто надати перевагу деззасобам, в інструкції до використання яких передбачено знезараження вірусних агентів. Крім того, рекомендується обирати препарати, які не пошкоджують об'єкти обробки, не мають різкого запаху, є безпечними для користувачів і навколишнього середовища, прості в приготуванні робочих розчинів, тощо.

При проведенні профілактичної дезінфекції, зокрема, в офісних приміщеннях, деззасобами обов'язково мають оброблятися поверхні, до яких часто торкається багато людей (ручки дверей, спинки стільців, ручки на дверцятах холодильника, стаціонарні телефони та інші пристрої спільного користування).

Варто зазначити, що такі засоби як «Білизна», «Доместос» та їм подібні є миючими, а не дезінфікуючими і призначені для використання в домашніх умовах. В організованих колективах та місцях масового перебування людей, де є загроза одночасного їх інфікування, необхідно застосовувати більш дієві деззасоби.

У місцях скупчення людей потрібно проводити вологе прибирання всіх приміщень з використанням дезінфекційних засобів не менше 3-х разів за зміну з ретельним провітрюванням.

У транспортних засобах на час карантину потрібно проводити вологе прибирання із застосуванням деззасобів після закінчення робочої зміни і висадки пасажирів, а протягом дня проводити вологе прибирання транспортного засобу. Дезінфекції підлягають: підлога, двері, поруччя, сидіння, кабіна водія; дезінфекція має здійснюватися протиранням або зрошенням (гідропульт або розпилювач рідини). Норми витрат робочого розчину на 1 м² відображені в інструкціях до препаратів. Після закінчення дезінфекційної експозиції (витримки) транспортний засіб потрібно провітрити протягом 15 хвилин та ретельно промити водою до зникнення запаху деззасобу.

Персонал, який виконує роботи із застосуванням робочих розчинів деззасобів, має бути забезпечений індивідуальними засобами захисту – халат, косинка/шапочка, одноразові гумові рукавички, респіратор, взуття, що підлягає дезінфекції. Після проведення дезінфекції необхідно зняти гумові рукавички і обробити руки спиртовим антисептиком.

Водіїв транспортних засобів та кондукторів необхідно забезпечити респіраторами та спиртовим антисептиком на зміну (до 12 годин). Слід звернути увагу, що практично таких саме методів профілактики мають дотримуватися і водії таксі.

Зараз Державна служба України з питань праці, Фонд соціального страхування України за участю експертів та науковців, до складу яких входять і фахівці ДУ «Інститут медицини праці ім. Ю.І.Кундієва НАМН України», продовжують [розгляд проблеми забезпечення соціальними гарантіями саме тих осіб, які прямо постраждали від пандемії](http://www.fssu.gov.ua/fse/control/main/uk/publish/article/968310) (<http://www.fssu.gov.ua/fse/control/main/uk/publish/article/968310>). Це, у першу чергу, медичні працівники, які захворіли на важку форму COVID-19, а також особи, зайняті обслуговуванням населення, самоізолювані під медичним наглядом і в спеціалізованих закладах охорони здоров'я. Це зазначає у своїх виступах директор виконавчої дирекції Фонду Олена Дума. У разі захворювання працівника, який мав безпосередній контакт з хворими на коронавірусну інфекцію, його захворювання може бути визнаним як професійне. Основні вимоги щодо визнання такого захворювання, як гострого професійного визначаються у «[Порядку розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві](https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverzsliduvannya-ta-obliku-neshchasnih-vipadkiv-profesijnih-zahvoryuvan-ta-avarij-na-virobnictvi)», яке затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 17.04.2019 р. №337 (<https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverzsliduvannya-ta-obliku-neshchasnih-vipadkiv-profesijnih-zahvoryuvan-ta-avarij-na-virobnictvi>).

Зазначений Порядок не розповсюджується на працівників МВС та прикордонників, які мають свою систему законодавчих та нормативно-правових актів.

Гостре професійне захворювання (отруєння) — захворювання (або смерть), що виникло після однократного (протягом не більш як однієї робочої зміни) впливу на працівника шкідливих факторів фізичного, біологічного та хімічного характеру (у тому числі **інфекційні**, паразитарні, алергійні захворювання). Згідно Порядку на підприємстві (в установі, організації) наказом утворюється комісія з розслідування гострих професійних захворювань (отруєнь), що не підлягають спеціальному розслідуванню, не пізніше наступного робочого дня після отримання інформації про нещасний випадок та/або **гостре професійне захворювання** (отруєння) від безпосереднього керівника робіт, **повідомлення від закладу охорони здоров'я**, заяви потерпілого, членів його сім'ї чи уповноваженої ним особи. До комісії в цьому випадку обов'язково залучають лікаря з гігієни праці територіального органу Державної служби України з питань праці. В разі настання смертельного випадку, в тому числі, і від інфекційного професійного захворювання, проводиться спеціальне розслідування і комісія створюється територіальним органом Держпраці.

На сьогодні Верховна Рада, Кабінет Міністрів України, майже всі міністерства та відомства, в тому числі - Державна служба України з питань праці та Фонд соціального страхування України, продовжують опрацьовувати і приймати законодавчі рішення щодо запобігання поширеності коронавірусу SARS-CoV-2, який викликає захворювання COVID-19.